

**Overzicht interpretatie- en wijzigingsbesluiten CCvD
BRL9500 Energieprestatieadvies (inclusief ISSO-publicaties)**

versie 25 juni 2014

<i>Beoordelingsrichtlijn / deel</i>	<i>Uitgave</i>	<i>Vigerende versie BRL</i>	<i>Onderdeel</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Type besluit</i>	<i>Ingangsdatum</i>
Oorspronkelijk document			Wijzigings- of interpretatiebesluit CCvD			
BRL9500-00 + Wijzigingsblad	Energieprestatieadvies algemeen deel	31-08-2011 + WB 31-05-2014	paragraaf 6.1	Kwaliteit van uitvoering van werkzaamheden door derden	Interpretatie	6.6. 2013
BRL9500-01	Energieprestatiecertificaat bestaande woningen	31-08-2011	Paragraaf 4.6.2.4	Informatie over aangebrachte verbeteringen na het bezoek door de EPA-adviseur	Interpretatie	12.9.2013
			Paragraaf 7.2.3	Projectgerichte vervolgininspecties, omvang	wijziging	1.1. 2014
BRL9500-02 + Wijzigingsblad in voorbereiding	EPA-maatwerkadvies bestaande woningen	30-09-2011 + WB in voorbereiding	-	-	-	Nvt
BRL9500-03 + Wijzigingsblad	Energieprestatiecertificaat bestaande utiliteitsgebouwen	31-08-2011 WB 31-05-2014	-	-	-	Nvt
BRL9500-04	EPA-maatwerkadvies bestaande utiliteitsgebouwen	30-09-2011	-	-	-	Nvt
BRL9500-06	Energie label - methode nieuwe utiliteitsgebouwen	31-05-2014	-	-	-	Nvt
Oorspronkelijk document			Wijzigings- of interpretatiebesluit CCvD			
<i>ISSO-publicatie</i>	<i>Uitgave</i>	<i>Vigerende versie publicatie</i>	<i>Onderdeel</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Type besluit</i>	<i>Ingangsdatum</i>
ISSO-publicatie 75.1	Handleiding energieprestatie advies utiliteitsgebouwen	2011	Paragraaf 6.6.2.3	Ramen	Interpretatie	15.12.2011
			Paragraaf 6.6.3, 6.6 en 6.6.3.2	Constructie bepalen	Interpretatie	15.12.2011
			Paragraaf 6.9.1	Winkelfuncties	wijziging	1.1.2014
ISSO-publicatie 75.2	Handleiding EPA-maatwerkadvies utiliteitsgebouwen	2007	-	-	-	-
ISSO-publicatie 75.3	Handleiding energieprestatie advies utiliteitsgebouwen:	2009	-	-	-	-

	formulestructuur					
ISSO-publicatie 82.1	Handleiding energieprestatie advies woningen	2011	Paragraaf 6.4	Verwarmde zone	interpretatie	15.12.2011
			Paragraaf 6.6.2.3 en 6.6.3.2	Ramen	Interpretatie	15.12.2011
			Paragraaf 6.6.2	Kozijnwerk, deuren	Wijziging	01.07.2014*
			Paragraaf 6.6.3, 6.6 en 6.6.3.2	Constructie bepalen	Interpretatie	15.12.2011
			Paragraaf 6.7.3	Vraaggestuurde ventilatie	Interpretatie	15.12.2011 / toevoeging individueel 01.07.2014*
			Paragraaf 6.7.4	PV	interpretatie	01.07.2014*
			Paragraaf 6.9	Door huurder aangebrachte voorzieningen	interpretatie	01.07.2014*
ISSO-publicatie 82.2	Handleiding EPA-maatwerkadvies woningen	2007	-	-	-	-
ISSO-publicatie 82.3	Handleiding energieprestatie advies woningen: formulestructuur	2011	-	-	-	-

* er geldt een overgangperiode van zes maanden. Per 1 januari 2015 dienen certificaathouders conform de wijziging/interpretaties te werken.

Toelichting op het overzicht:

Dit overzicht geeft een overzicht van de genomen wijzigings- of interpretatiebesluiten door het CCvD ten aanzien van BRL9500 Energieprestatieadvisering en bijbehorende ISSO-publicaties. Certificaathouders en/of certificatie-instellingen zullen, tenzij er een overgangstermijn wordt vermeld, vanaf de in de laatste kolom van het overzicht, genoemde ingangsdatum, volgens de vigerende BRL+ eventuele interpretatie- en vaststellingsbesluiten over aanvullingen en/of wijzigingen moeten werken.

Een wijzigingsbesluit heeft betrekking op een gedeeltelijke wijziging van of aanvulling op een bestaande Beoordelingsrichtlijn. Uitgangspunt daarbij is dat het gaat om kleine wijzigingen die de kwaliteit van het certificaat ten goede zal komen. Deze wijzigingen worden op advies van de Technische Commissie voorgelegd aan en vastgesteld door het CCvD. Wijzigingen van grotere omvang zullen als wijzigingsblad of herziening van de BRL door het CCvD vastgesteld worden.

Een interpretatiebesluit is een nadere toelichting op artikelen of onderdelen van een BRL en wordt vastgesteld door het CCvD. Een interpretatiebesluit wordt genomen als duidelijk is dat er sprake is van een belangrijke kwestie welke herkend wordt door de betrokken belanghebbende partijen.

Hierna worden voor de desbetreffende deelregeling of ISSO-publicatie eerst de **wijzigingsbesluiten**, en vervolgens de **interpretatiebesluiten** weergegeven.

WIJZIGINGSBESLUITEN

Overzicht wijzigingsbesluiten behorende bij BRL9500-01 Beoordelingsrichtlijn Energieprestatiecertificaat Bestaande woningen versie 31 augustus 2011)

<i>Datum</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Trefwoord</i>	<i>Paragraaf</i>	<i>Uitleg</i>	<i>Ingangsdatum</i>
12-09-2013	Projectgerichte vervolgspecties, omvang	Vervolg-inspecties	Paragraaf 7.2.3	<p>Aan paragraaf 7.2.3 wordt een bepaling (b) toegevoegd: “Elke periode van 36 maanden, vanaf de datum waarop de certificaathouder is toegelaten, is van elke door de certificaathouder ingeschakelde EPA-adviseur ten minste één energielabel achteraf in het werk door de certificatie-instelling gecontroleerd</p> <p>Na de aanpassing luidt het eerste gedeelte van onderdeel 7.2.3 als volgt.</p> <p>De door de certificatie-instelling bij vervolgcontroles te controleren energielabels worden bepaald op basis van de volgende criteria:</p> <p>a. Omzet Elke periode van 12 maanden, vanaf de datum waarop de certificaathouder is toegelaten, is het aantal door de certificatie-instelling te controleren energielabels ten minste gelijk aan 2% van het aantal in die periode door de certificaathouder afgemelde energielabels, afgerond naar boven, met een minimum van 2, bij een aantal van ten hoogste 1000 afgemelde energielabels. Bij meer dan 1000 afgemelde energielabels in die periode bedraagt het minimum aantal te controleren energielabels $20 + 0,05\%$ van het aantal afgemelde energielabels, afgerond naar boven.</p> <p>b. Aantal ingeschakelde EPA-adviseurs Elke periode van 36 maanden, vanaf de datum waarop de certificaathouder is toegelaten, is van elke door de certificaathouder ingeschakelde EPA-adviseur ten minste één energielabel ‘achteraf in het werk’ door de certificatie-instelling gecontroleerd.</p> <p>c. Voldoende referentielabels Elke periode van 12 maanden, vanaf de datum waarop de certificaathouder is toegelaten, is bij ten minste de helft van de door de certificatie-instelling te controleren energielabels sprake van toepassing van representativiteit, tenzij de certificaathouder onvoldoende referentielabels heeft afgegeven om aan deze eis te voldoen. In dat geval worden alle door hem afgegeven referentielabels door de certificatie-instelling gecontroleerd.</p> <p>d. Controles ‘achteraf in het werk’ Elke periode van 12 maanden, vanaf de datum waarop de certificaathouder is toegelaten, is ten minste de helft van de energielabelcontroles door de certificatie-instelling een controle ‘achteraf in het werk’.</p> <p>e. Selectie Voor zover de selectie van de door de certificatie-instelling te controleren energielabels</p>	1.1. 2014

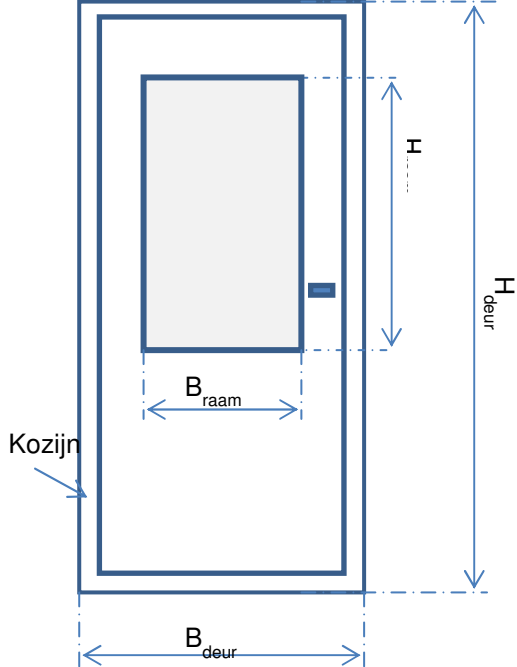
				niet is bepaald door de voorgaande criteria worden de te controleren energielabels door de certificatie-instelling asefect aangewezen of op basis van representativiteit.	

Overzicht wijzigingsbesluiten behorende bij ISSO-publicatie 75.1 Energielabelmethodiek Utiliteitsgebouwen versie 2011

<i>Datum</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Trefwoord</i>	<i>Paragraaf</i>	<i>Uitleg</i>	<i>Ingangsdatum</i>
12-09-2013	Winkelfuncties	Label, forfaitaire waarde kleine en grote winkels, verlichting	6.9.1	<p>1. In de 1e paragraaf wordt nader toegelicht dat zowel van een winkelcentrum of voor een afzonderlijke winkel in het winkelcentrum een Energielabel gemaakt kan worden. Echter bij verkoop of verhuur van een geheel centrum is het effectief en efficiënt om één label te mogen opstellen en hanteren.</p> <p>2. In de alinea met overige aandachtspunten wordt aangegeven dat indien er in een winkel bepaalde aspecten niet aanwezig zijn men uit moet gaan van forfaitaire waarden. In de huidige versie is dit ook het geval. Er wordt in de aangepaste versie bij regeling, ventilatie en verlichting onderscheid gemaakt tussen forfaitaire waarden voor kleinere winkels en grotere winkels. In de huidige methode is dit niet het geval. Het onderscheid in forfaitaire waarden tussen grote en kleine winkels sluit veel beter aan met er gangbaar is bij winkels.</p> <p>3. In de aangepaste versie wordt alle aanwezige verlichting meegenomen, hetgeen leidt tot een eenduidiger resultaat . Eerder werd bij winkels alleen de vaste verlichting meegenomen. Accent verlichting bleef buiten beschouwing. Daardoor kon het voorkomen dat winkels met een minder zuinige verlichtingsinstallatie hierdoor een gunstiger energielabel kregen.</p>	01-01-2014

Overzicht wijzigingsbesluiten behorende bij ISSO-publicatie 82.1 Energielabelmethodiek Woningbouw versie 2011

<i>Datum</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Trefwoord</i>	<i>Paragraaf</i>	<i>Uitleg</i>	<i>Ingangsdatum</i>
05-12-2013	Kozijnwerk	Deuren	6.5.2	<p>Beglazing inclusief kozijn(raam), panelen en deuren <i>Het oppervlak wordt vlakvol in buitenwerkse maten gemeten. Bij het opmeten van ramen/panelen worden ook de kozijnen inclusief raamdorpels meegenomen. Indien een raam zich direct naast een deur en/of paneel bevindt, wordt de helft van het kozijn bij het raam en de andere helft bij de deur en/of paneel geteld. Indien er glas zonder kozijn in een gevel is geplaatst moet de opening in de gevel worden opgenomen. Indien een deur bestaat uit 65% glas of meer dan wordt de deur als raam beschouwd. Indien de oppervlakte van de lichtdoorlatende delen kleiner is dan 65% wordt de deur als deur beschouwd. In afwijking hiervan mogen de lichtdoorlatende delen als raam en de niet lichtdoorlatende delen als deur worden beschouwd. De deur wordt dan gesplitst in een transparant deel (raam) en een niet transparant deel (deur). In</i></p>	01-07-2014 Met overgangstermijn tot 1 januari 2015

Datum	Onderwerp	Trefwoord	Paragraaf	Uitleg	Ingangsdatum
				<p>nagenoeg alle deuren is de oppervlakte van de lichtdoorlatende delen kleiner is dan 65%.</p> <p>The diagram illustrates a door with a window. The overall width of the door is labeled B_{deur} and the overall height is H_{deur}. The window has a width of B_{raam} and a height of I. The frame of the window is labeled 'Kozijn'.</p>	

INTERPRETATIEBESLUITEN

Overzicht interpretatiebesluiten behorende bij BRL9500-00 Beoordelingsrichtlijn Energieprestatieadviesing Algemeen Deel versie 31 augustus 2011

<i>Datum</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Trefwoord</i>	<i>Paragraaf</i>	<i>Uitleg</i>	<i>Ingangsdatum</i>
06-06-2013	Kwaliteitsbewaking van uitvoering werkzaamheden door derden	Kwaliteit werkzaamheden derden	paragraaf 6.1	<p>Een 'derde' is een persoon die niet vast deel uitmaakt van de organisatie van de certificaathouder, maar die van de certificaathouder opdracht krijgt om bepaalde werkzaamheden voor hem uit te voeren. De derde maakt dus tijdelijk deel uit van de organisatie van de certificaathouder. Indien in het kwaliteitshandboek van de certificaathouder niet expliciet is aangegeven dat voor een 'derde' andere eisen gelden dan voor een eigen medewerker dan gelden voor die derde dezelfde eisen als voor een medewerker.</p> <p>De derde moet in het 'kwaliteitshandboek' van de certificaathouder zijn opgenomen, met zijn verantwoordelijkheden, bevoegdheden en vakbekwaamheden.</p> <p>Wanneer een certificaathouder de hele opdracht uitbesteedt aan een derde die ook certificaathouder is en die ook de afmelding zal doen, dan is er geen sprake meer van 'werkzaamheden uitgevoerd door derden'. Deze derde (die ook certificaathouder is) voert dan de hele opdracht uit. De derde wordt gecontroleerd door zijn eigen certificatie-instelling. De auditor van de certificatie-instelling die de uitbestedende certificaathouder controleert, hoeft de 'derde' in dit geval dus niet te controleren</p>	06-06-2013

Overzicht interpretatiebesluiten behorende bij BRL9500-01 Beoordelingsrichtlijn Energieprestatiecertificaat Bestaande woningen versie 31 augustus 2011 Vigerende versie

<i>Datum</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Trefwoord</i>	<i>Paragraaf</i>	<i>Uitleg</i>	<i>Ingangsdatum</i>
12-09-2013	Informatie over aangebrachte verbeteringen na het bezoek door de EPA-adviseur	Bezoek certificaathouder na verbeteringen woningen	paragraaf 4.6.2.4	<p>Onderdeel 4.6.2.4 van BRL 9500-01 (d.d. 2011-08-31) bepaalt onder welke voorwaarden de EPA-adviseur de woning niet opnieuw hoeft te bezoeken, als hij in het door hem op te stellen energielabel rekening wil houden met maatregelen die zijn uitgevoerd na zijn bezoek aan de woning.</p> <p>Onderdeel 4.6.2.4 van BRL 9500-01 spreekt van 'maatregelen die worden uitgevoerd tussen de gebouwopname en het vaststellen van het energielabel'. Strikt genomen is daarmee niet bepaald dat een tweede bezoek ook achterwege gelaten kan worden voor een nieuw energielabel, als ná het afgeven van het oude label slechts maatregelen zijn uitgevoerd die aan de voorwaarden van 4.6.2.4 voldoen. Aangezien er geen inhoudelijke argumenten zijn tegen het toestaan van deze interpretatie, mag een tweede bezoek ook achterwege worden gelaten als na het afgeven van het oude label slechts maatregelen zijn uitgevoerd die aan de voorwaarden van 4.6.2.4 voldoen. Dit geldt alleen wanneer het nieuwe energielabel door dezelfde EPA-adviseur wordt opgesteld.</p>	12-09-2013

				<p>Toelichting. Het nieuwe energielabel wordt opgenomen in de populatie waaruit de steekproef wordt getrokken voor de projectgerichte inspecties (BRL 9500-01, 7.2.3). Daarbij is het mogelijk dat het nieuwe energielabel wordt aangewezen voor controle 'achteraf in het werk'. Dit is alleen zinvol als daarbij ook de EPA-adviseur wordt betrokken die de woning bezocht heeft. Daarom geldt bovenstaande interpretatie alleen wanneer het nieuwe energielabel door dezelfde EPA-adviseur wordt opgesteld.</p>	
--	--	--	--	--	--

Overzicht interpretatiebesluiten behorende bij ISSO-publicatie 75.1 Energielabelmethodiek Utiliteitsgebouwen versie 2011)

<i>Datum</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Trefwoord</i>	<i>Paragraaf</i>	<i>Ingangsdatum</i>	<i>Ingangsdatum</i>				
15-12-2011	Ramen	Daklichtkoepels, Lichtstraten	6.6.3.2	<p>Transparante daklichtkoepels en daklichtstraten dienen net zoals dakramen als raam te worden beschouwd.</p> <p>Enkelwandige daklichtkoepels/lichtstraat dienen te worden beschouwd als enkelglas, dubbelwandige daklichtkoepels/lichtstraat als dubbel glas, driewandige daklichtkoepels/lichtstraat als 3-voudig glas. Indien er geen kozijn aanwezig is wordt er uitgegaan van een kunststof kozijn</p> <p>Indien de hellingshoek van de dakkoepel/lichtstraat < 15° wordt als oriëntatie horizontaal aangehouden. Indien de hellingshoek ≥ 15° dan de oriëntatie van de aangrenzende gevel aanhouden.</p>	15-12-2011				
15-12-2011	Constructie bepalen	Isolatie zonder gecontroleerde verklaringen	6.6.3	<p>Indien er in een constructie 2 of meer isolatiematerialen in serie (na elkaar) zijn opgenomen dan dienen de dikten van de verschillende isolatiematerialen bij elkaar opgeteld te worden. De totale dikte wordt dan gebruikt om de bijbehorende Rc-waarde van de constructie te bepalen.</p>	15-12-2011				
15-12-2011		Isolatie met één of meerdere gecontroleerde verklaringen	6.6.3	<p>Indien één of beide isolatiematerialen beschikt (ken) over een gecontroleerde verklaring moet als volgt worden gehandeld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bepaal de Rc-waarde van het isolatiemateriaal zonder gecontroleerde verklaring. Bepaal indien beide materialen over een gecontroleerde verklaring beschikken, de Rc-waarde van één van deze isolatiematerialen; 2. Bepaal de Rc-waarde van het isolatiemateriaal met gecontroleerde verklaring. Bepaal indien beide materialen over een gecontroleerde verklaring beschikken, de Rc-waarde van het andere (dan bij stap 2) isolatiemateriaal; 3. Sommeer de Rc-waarden van beide isolatiematerialen; 4. Bepaal de Rc-waarde van samengestelde constructie door van de som, afhankelijk van de constructie, de in de onderstaande tabel genoemde R_{ci}-waarde af te trekken. <table border="1" data-bbox="1003 1241 1854 1390"> <tr> <td>Constructie</td> <td>R_{ci}-waarde</td> </tr> <tr> <td>gevels waarin de isolatie is opgenomen</td> <td>0,36 m2K/W</td> </tr> </table>	Constructie	R _{ci} -waarde	gevels waarin de isolatie is opgenomen	0,36 m2K/W	15-12-2011
Constructie	R _{ci} -waarde								
gevels waarin de isolatie is opgenomen	0,36 m2K/W								

Datum	Onderwerp	Trefwoord	Paragraaf	Ingangsdatum	Ingangsdatum						
				<table border="1"> <tr> <td>vloeren waarin de isolatie is opgenomen</td> <td>0,15 m²K/W</td> </tr> <tr> <td>daken waarin de isolatie is opgenomen</td> <td>0,22 m²K/W</td> </tr> <tr> <td>paneel(in kozijn) waarin de isolatie is opgenomen</td> <td>0,07 m²K/W</td> </tr> </table> <p><i>Correctie moet plaatsvinden omdat bij de constructie naast de R-waarde van het isolatiemateriaal ook altijd de R-waarde van de constructie wordt opgeteld. Als de Rc-waarde van de constructies gesommeerd wordt, zit hier twee maal de R-waarde van constructie in.</i></p> <p>5. Gebruik de Rc-waarde van samengestelde constructie, bewaar de berekening in het dossier. Vul eveneens het bij de gecontroleerde verklaring gegeven codering in. Indien beide isolatiematerialen zijn voorzien van een gecontroleerde verklaring dienen beide coderingen in het projectdossier te worden vermeld. In de berekening kan maar één code worden opgegeven, hier wordt dan de code opgegeven van het materiaal met de hoogste Rc-waarde.</p>	vloeren waarin de isolatie is opgenomen	0,15 m ² K/W	daken waarin de isolatie is opgenomen	0,22 m ² K/W	paneel(in kozijn) waarin de isolatie is opgenomen	0,07 m ² K/W	
vloeren waarin de isolatie is opgenomen	0,15 m ² K/W										
daken waarin de isolatie is opgenomen	0,22 m ² K/W										
paneel(in kozijn) waarin de isolatie is opgenomen	0,07 m ² K/W										
15-12-2011	Constructie bepalen	Thermische schil	6.6.3	<p>Indien een constructie bestaat uit een binnen spouwblad en aan de buitenzijde uit een paneel in een kozijn, dan dient de constructie als paneel te worden beschouwd. Het buiten aanzicht van de constructie is dus bepalend.</p> <p>Indien een constructie bestaat uit een binnen spouwblad en een buitenblad van glas in een kozijn (de constructie is dus niet meer transparant, er zit tenslotte achter het glas een binnenspouwblad) dient de constructie als paneel te worden opgegeven.</p>	15-12-2011						
15-12-2011	Constructie bepalen	Thermische schil	6.6.3.2	<p>Een combinatie van enkel glas aan de buitenzijde en HR++ glas aan de binnenzijde dient beschouwd te worden als drievoudig HR glas. Indien het HR++ glas aan de buitenzijde is aangebracht, aan de binnenzijde zit het enkele glas, dan dient dit als HR++ glas te worden aangegeven.</p>	15-12-2011						

Overzicht interpretatiebesluiten behorende bij ISSO-publicatie 82.1 Energielabelmethodiek Woningbouw versie 2011

Datum	Onderwerp	Trefwoord	Paragraaf	Uitleg	Ingangsdatum						
15-12-2011	Verwarmde zone	Kelderkast, meterkast	6.4	Inpandige meterkasten en kelderkasten die toegankelijk zijn vanuit de verwarmde zone behoren tot de verwarmde zone. Voor kelders geldt dit in het algemeen niet, voor kelders dient namelijk met de betreffende beslisschema's bepaald te worden of de kelder tot de verwarmde zone behoort.	15-12-2011						
15-12-2011	Ramen	Daklichtkoepels, Lichtstraten	6.6.2.3 en 6.6.3.2	<p>Transparante daklichtkoepels en daklichtstraten dienen net zoals dakramen als raam te worden beschouwd.</p> <p>Enkelwandige daklichtkoepels/lichtstraat dienen te worden beschouwd als enkelglas, dubbelwandige daklichtkoepels/lichtstraat als dubbel glas, driewandige daklichtkoepels/lichtstraat als 3-voudig glas. Indien er geen kozijn aanwezig is wordt er uitgegaan van een kunststof kozijn</p> <p>Indien de hellingshoek van de dakkoepel/lichtstraat $< 15^\circ$ wordt als oriëntatie horizontaal aangehouden. Indien de hellingshoek $\geq 15^\circ$ dan de oriëntatie van de aangrenzende gevel aanhouden.</p>	15-12-2011						
15-12-2011	Constructie bepalen	Isolatie zonder gecontroleerde verklaringen	6.6.3	Indien er in een constructie 2 of meer isolatiematerialen in serie (na elkaar) zijn opgenomen dan dienen de dikten van de verschillende isolatiematerialen bij elkaar opgeteld te worden. De totale dikte wordt dan gebruikt om de bijbehorende Rc-waarde van de constructie te bepalen.	15-12-2011						
		Isolatie met één of meerdere gecontroleerde verklaringen	6.6.3	<p>Indien één of beide isolatiematerialen beschikt (ken) over een gecontroleerde verklaring moet als volgt worden gehandeld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Bepaal de Rc-waarde van het isolatiemateriaal zonder gecontroleerde verklaring. Bepaal indien beide materialen over een gecontroleerde verklaring beschikken, de Rc-waarde van één van deze isolatiematerialen; 7. Bepaal de Rc-waarde van het isolatiemateriaal met gecontroleerde verklaring. Bepaal indien beide materialen over een gecontroleerde verklaring beschikken, de Rc-waarde van het andere (dan bij stap 2) isolatiemateriaal; 8. Sommeer de Rc-waarden van beide isolatiematerialen; 9. Bepaal de Rc-waarde van samengestelde constructie door van de som, afhankelijk van de constructie, de in de onderstaande tabel genoemde R_{ci}-waarde af te trekken. <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <thead> <tr> <th>Constructie</th> <th>R_{ci}-waarde</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>gevels waarin de isolatie is opgenomen</td> <td>0,36 m²K/W</td> </tr> <tr> <td>vloeren waarin de isolatie is opgenomen</td> <td>0,15 m²K/W</td> </tr> <tr> <td>daken waarin de isolatie is opgenomen</td> <td>0,22 m²K/W</td> </tr> </tbody> </table>	Constructie	R_{ci} -waarde	gevels waarin de isolatie is opgenomen	0,36 m ² K/W	vloeren waarin de isolatie is opgenomen	0,15 m ² K/W	daken waarin de isolatie is opgenomen
Constructie	R_{ci} -waarde										
gevels waarin de isolatie is opgenomen	0,36 m ² K/W										
vloeren waarin de isolatie is opgenomen	0,15 m ² K/W										
daken waarin de isolatie is opgenomen	0,22 m ² K/W										

Datum	Onderwerp	Trefwoord	Paragraaf	Uitleg	Ingangsdatum		
				<table border="1"> <tr> <td>paneel(in kozijn) waarin de isolatie is opgenomen</td> <td>0,07 m2K/W</td> </tr> </table> <p><i>Correctie moet plaatsvinden omdat bij de constructie naast de R-waarde van het isolatiemateriaal ook altijd de R-waarde van de constructie wordt opgeteld. Als de Rc-waarde van de constructies gesommeerd wordt, zit hier twee maal de R-waarde van constructie in.</i></p> <p>10. Gebruik de Rc-waarde van samengestelde constructie, bewaar de berekening in het dossier. Vul eveneens het bij de gecontroleerde verklaring gegeven codering in. Indien beide isolatiematerialen zijn voorzien van een gecontroleerde verklaring dienen beide coderingen in het projectdossier te worden vermeld. In de berekening kan maar één code worden opgegeven, hier wordt dan de code opgegeven van het materiaal met de hoogste Rc-waarde.</p>	paneel(in kozijn) waarin de isolatie is opgenomen	0,07 m2K/W	
paneel(in kozijn) waarin de isolatie is opgenomen	0,07 m2K/W						
15-12-2011	Constructie bepalen	Thermische schil	6.6	<p>Indien een constructie bestaat uit een binnen spouwblad en aan de buitenzijde uit een paneel in een kozijn, dan dient de constructie als paneel te worden beschouwd. Het buiten aanzicht van de constructie is dus bepalend.</p> <p>Indien een constructie bestaat uit een binnen spouwblad en een buitenblad van glas in een kozijn (de constructie is dus niet meer transparant, er zit tenslotte achter het glas een binnenspouwblad) dient de constructie als paneel te worden opgegeven.</p>	15-12-2011		
15-12-2011	Constructie bepalen	Thermische schil	6.6.3.2	Een combinatie van enkel glas aan de buitenzijde en HR++ glas aan de binnenzijde dient beschouwd te worden als drievoudig HR glas. Indien het HR++ glas aan de buitenzijde is aangebracht, aan de binnenzijde zit het enkele glas, dan dient dit als HR++ glas te worden aangegeven.	15-12-2011		
15-12-2011 Toevoeging individueel (geel gearceerd) per 5.12.2013	Vraaggestuurde ventilatie	Vraaggestuurde ventilatie	6.7.3	<p>Paragraaf 6.7.3 dient als volgt gelezen te worden</p> <p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij vraaggestuurde ventilatiesystemen dient het luchtdebiet voor de afvoer en toevoer direct of indirect gekoppeld te zijn, d.w.z. een gecontroleerde toevoer en gecontroleerde afvoer van lucht, waarbij ongeveer evenveel lucht wordt toegevoerd als afgevoerd. <p>Type C:</p> <ul style="list-style-type: none"> Onder vraaggestuurde ventilatie vallen de CO₂ -gestuurde ventilatieroosters, individueel tijdgestuurde ventilatieroosters en roosters die gestuurd worden door aanwezigheidsdetectie. Deze ventilatieroosters hebben hierbij een elektronische koppeling met de centrale afvoerunit. Tijdsturing wil in dit geval zeggen dat er over de dag meerdere blokken zijn geprogrammeerd waarbij rekening is gehouden met de aanwezigheid van personen; Onder vraaggestuurde ventilatie vallen ook de systemen met een CO₂ -gestuurde, individueel tijdgestuurde en/of door aanwezigheidsdetectie gestuurde centrale afvoerunit in combinatie met drukgeregelde ventilatieroosters. Tijdsturing wil in dit geval zeggen dat er over de dag meerdere blokken zijn geprogrammeerd waarbij rekening is gehouden met de aanwezigheid van personen; Een hoog laag regeling (bijv. handmatig bediende 3-standenschakelaar) is niet 	15-12-2011 (toevoeging individueel, geel gearceerd, per 1.07.2014) Met overgangstermijn tot 1 januari 2015		

Datum	Onderwerp	Trefwoord	Paragraaf	Uitleg	Ingangsdatum
				<p>tijdgestuurd en mag daarom niet als vraaggestuurd worden beschouwd;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is geen sprake van vraaggestuurde ventilatie als er in de woning een combinatie is van volledig natuurlijke ventilatie (type A) en vraaggestuurde ventilatie (type C); • Drukgerегelde ventilatieroosters in combinatie met een handmatige bediende centrale afvoerunit vallen onder natuurlijke toevoer van ventilatielucht, niet vraaggestuurd; • Woningen waar alleen mechanische afzuiging is in het toilet en/of badkamer en waarbij de afzuiging niet continu (24 uur per dag) in bedrijf is mag deze niet worden beschouwd als mechanische afzuiging. Van mechanische afzuiging is alleen sprake als er in de verwarmde zone continu (24 uur per dag) lucht wordt afgezogen. <p>Type D:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Van decentrale mechanische ventilatie is sprake als minimaal de woonkamer of een ruimte die in open verbinding staat met de woonkamer van decentrale mechanische ventilatie is voorzien. Naast de woonkamer kunnen ook andere ruimten van decentrale mechanische ventilatie zijn voorzien. Decentrale mechanische ventilatie dient continu (24 uur per dag) in bedrijf te zijn; • Bij een combinatie van decentrale mechanische toevoer en centrale mechanische afvoer is er alleen sprake van vraaggestuurde ventilatie als er een koppeling is tussen de units van de decentrale ventilatie en de unit van de mechanische afzuiging (hierbij geldt wel de regel dat alle verblijfsruimten in de woning moeten zijn voorzien van een decentrale ventilatie-unit met vraagsturing); <p>Indien de decentrale ventilatie-unit na 2006 is geplaatst is er altijd sprake van gelijkstroomventilatoren in de ventilatie-unit (dit geldt niet voor afzuigventilatoren van badkamers en toiletten). Oudere ventilatie-units kunnen echter ook zijn voorzien van gelijkstroomventilatoren. In de documentatie van het type ventilatie-unit is dit terug te vinden, als bewijsmateriaal dient er een kopie van de betreffende paragraaf uit de documentatie opgenomen te worden in het dossier</p>	
5-12-2013	PV	PV	6.7.4	<p>Elektriciteitsopwekking door PV-cellen</p> <p>Indien er PV-cellen aanwezig zijn dienen er aantal kenmerken opgenomen te worden. Op te nemen aspecten van PV-cellen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • type fotovoltaïsche cel, keuze uit: <ul style="list-style-type: none"> ○ Monokristallijn/multikristallijn (polykristallijn) ○ Amorf • Oppervlakte • Hellingshoek PV-cel (0, 15, 30, 45, 60 75 of 90 graden) (00 is horizontaal, 900 is verticaal. • Oriëntatie PV-cel. Mogelijke oriëntaties zie paragraaf 7.6.3. <p>Aandachtspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Het overgrote deel (90 - 95%) van de PV-panelen zijn kristallijne panelen. Kristallijne panelen, monokristallijn of multikristallijn, zijn herkenbaar doordat deze 	1.07.2014 Met overgangstermijn tot 1 januari 2015

<i>Datum</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Trefwoord</i>	<i>Paragraaf</i>	<i>Uitleg</i>	<i>Ingangsdatum</i>
				<p>zijn opgebouwd uit meerdere kleine (max. 15 cm x 15 cm), vaak wat blauw kleurende cellen. Amorfe PV-cellen komen nauwelijks voor.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Koper-indium/galium-diselenide (CIGS)- cellen en Cadmiumtelluride- cellen dienen als kristallijne cellen te worden beschouwd. o PV-panelen worden opgenomen indien er aangetoond kan worden dat de PV-panelen achter de meter van de woning/gebouw zijn aangesloten of indien er bewijsmateriaal, zoals bijvoorbeeld een bewijs van aankoop/factuur van de PV-panelen aanwezig is. <p>Achter de meter wil in dit verband zeggen tussen de hoofdmeter van het Energiebedrijf en elektrotechnische installatie van de woning/woongebouw.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Indien de PV-panelen meegenomen mogen worden voor het opstellen van het label maar de PV-panelen zijn bedoeld voor meerdere woningen dan dient de opbrengst van de panelen op basis van het gebruiksoppervlak van de betreffende woning en het totaal gebruiksoppervlak van de woningen waarvoor de PV-panelen zijn bedoeld te worden verdeeld. <p>Opmerking: PV-panelen worden niet opgenomen, voor de bepaling van de Energie-index indien het dak van de woning/appartementen complex wordt verhuurd aan derden en de elektriciteit komt niet direct ten goede aan de bewoners maar wordt terug geleverd aan het openbare net. Ook indien de PV-panelen zijn opgesteld buiten de perceel grens van de woning/appartementencomplex worden PV-panelen niet gewaardeerd in het Energielabel.</p>	
05-12-2013	Huurwoning	Zelf aangebrachte voorzieningen	6.9	<p>Indien er in de huurwoning, door de huurder zogenaamde zelf aangebrachte voorzieningen aanwezig zijn (bijvoorbeeld: Dubbel glas en/of PV-panelen) dan worden deze bij het opstellen van het Energielabel van de woning meegenomen. Het gaat immers over de Energetische prestatie van de woning.</p> <p>Opmerking: Bij de koppeling van het woning waardering stelsel (WWS) met het Energielabel is namelijk met de huurcommissie afgesproken dat huurder afspraken maakt met de verhuurder over het niet aanpassen van de punten, ten gevolge van zelf aangebrachte voorzieningen, tijdens de huurperiode.</p>	01-07-2014 Met overgangstermijn tot 1 januari 2015